

OMNIBUS 2009

25.03.2009

ORZEŁ – klasa III gimnazjum

Czas trwania konkursu: 45 minut

Witamy Cię. Otrzymujesz od nas 112 punktów – tyle ile masz decyzji do podjęcia. Za każdą poprawną odpowiedź dopisujemy Ci jeszcze 1 punkt, za błędną zabieramy dany punkt. Gdy nie odpowiadasz, zachowujesz podarowany punkt. Pamiętaj, że każda z odpowiedzi A, B, C, D może być fałszywa lub prawdziwa. **W czasie konkursu nie wolno używać słowników, notatek, podręczników itp. Życzymy przyjemnej pracy. POWODZENIA!**

Tomasz Walat *Splukani po Potopie*

W zbrojowni na Zamku Królewskim w Sztokholmie otwarto wystawę „Łupy wojenne”. Znaczną część eksponatów stanowią przedmioty zrabowane w Polsce w latach Potopu i wcześniej.

(...)W swym zamiłowaniu do grabienia bibliotek Szwedzi byli wyjątkowi jak na ówczesną Europę – inni raczej palili książki: chcieli osłabić w ten sposób potencjał intelektualny przeciwnika. Gustaw Adolf był władcą światłym i chciał, żeby jego poddani dorównywali wiedzą ludziom na kontynencie. Czytał „O prawie wojny i pokoju” Hugona Grocjusza i próbował wcielić w życie zawarte w tym dziele wskazówki. Polecił wojskom oszczędzać kobiety, dzieci i duchownych, co nie przeszkodziło jednak Szwedom w wymordowaniu całej ludności Magdeburga. Grocjusz pisał m.in., że prawa boskie dają napastnikowi przyzwolenie na łupy, jeśli oblegane miasto odmawia kapitulacji lub wojna jest sprawiedliwa, a pokój westfalski (1648 r.) za taką uznał wojnę trzydziestoletnią.

I na to powołują się dzisiaj Szwedzi odpierając zarzuty ograbionych krajów: branie łupów było zgodne z duchem tamtych czasów. Zdobytcze stanowią dziś część szwedzkiego dziedzictwa narodowego,(...)

Polityka nr 2, 12 stycznia 2008

1. Tytuł powyższego tekstu

- A) wskazuje jego adresata
B) określa problem
C) zawiera potoczną nazwę wydarzenia z historii Polski
D) zawiera elementy stylizacji biblijnej

2. Autor powyższego tekstu:

- A) zna historię Szwecji
B) jest wrogo nastawiony do Gustawa II Adolfa
C) uważa władcę Szwecji za ignoranta
D) w ogóle nie ocenia szwedzkiego władcy

3. W swoim wywodzie piszący:

- A) ukazuje wyłącznie szlachetność Szwedów
B) przyjmuje punkt widzenia strony szwedzkiej
C) omawia wydarzenia, koncentrując się na faktach
D) zdaje sobie sprawę z faktu, że jego wiedza nie jest pełna

4. Odbiorcą powyższego tekstu są:

- A) wyłącznie specjaliści w zakresie wojen polsko-szwedzkich
B) miłośnicy militariów
C) znawcy prawa międzynarodowego
D) tylko historycy

5. W powyższym tekście autor:

- A) przytacza inne źródła
B) odwołuje się do wydarzeń historycznych, niektóre umiejscawiając w czasie
C) wskazuje na pewne związki teraźniejszości z przeszłością
D) zaznacza, że wygłaszane sądy to wyłącznie jego opinie

6. Wywód powyższy charakteryzuje się:

- A) wielowątkowością
B) emocjonalnością
C) rzeczowością
D) bezstronnością

7. Pojęciem niepasującym do powyższego tekstu jest termin:

- A) fabuła
B) dialog
C) morał
D) narracja

8. Pierwsze zdanie powyższego tekstu:

- A) wprowadza myśl rozwijaną w dalszej jego części
B) wyraża opinię
C) ma humorystyczny charakter
D) wyraża myśl wcale nieoczywistą dla przeciętnego odbiorcy

9. Palenie książek zdaniem autora:

- A) było czymś wyjątkowym podczas dawnych wojen
B) miało zagwarantować zwycięzcom trwałość ich sukcesów
C) było dziełem władców nieceniących sobie wiedzy
D) jest czynem, którego celowość daje się zrozumieć

10. Z powyższego wywodu można wywnioskować, że:

- A) szwedzkie biblioteki zapełniały się księgami zrabowanymi w podbijanych krajach
B) armia szwedzka słynęła ze szczególnego okrucieństwa
C) w XVII wieku poddani króla szwedzkiego nie dorównywali jeszcze wiedzą ludziom na kontynencie
D) Szwecja powinna zwrócić zrabowane dzieła

11. Przywołany w tekście przykład Magdeburga może świadczyć o tym, że:
 A) nie zawsze wiedza czyni dobrym B) podczas wojny mądrość często przegrywa z brutalnością
 C) wojna jest okrutna D) żołnierze szwedzcy nie zawsze brali sobie do serca polecenia swojego króla
12. Gustaw II Adolf zostaje w powyższym tekście nazwany władcą światłym ponieważ:
 A) stara się prowadzić wojny w cywilizowany sposób B) oszczędza cenne księgozbiory
 C) dba o wykształcenie swoich poddanych D) otacza szczególną opieką duchownych
13. Hugon Grocjusz:
 A) zafascynował swoim dziełem szwedzkiego władcę
 B) zachęcał w swoim dziele do oszczędzania cierpień ludności cywilnej
 C) zezwalał na mordowanie ludności twierdz, które odmawiały poddania się
 D) uznawał łupy wojenne za zgodne z prawem boskim
14. Zgodnie z powyższym tekstem:
 A) Szwecja traktuje łupy wojenne jako część swojego dorobku kulturalnego
 B) swoje prawa do zagrabionych dóbr Szwedzi uzasadniają, powołując się na dawne dokumenty
 C) Szwedzi nie zwrócą zrabowanych dóbr, gdyż nie istnieją już państwa, które miałyby do nich ewentualne prawa
 D) Szwedzi nie widzą niczego złego w posiadaniu skarbów kultury innych państw
15. Styl powyższego tekstu charakteryzuje się:
 A) brakiem wyrazów potocznych B) częstym używaniem wyrazów nacechowanych emocjonalnie
 C) kunsztownością D) występowaniem terminologii naukowej
16. W zdaniu *Inni raczej palili książki*:
 A) podmiotem jest rzeczownik B) orzeczenie jest czasownikiem w formie czasu przeszłego
 C) występuje dopełnienie D) nie ma przydawek
17. Przymiotnikiem nie jest użyty w tekście wyraz:
 A) ograbionych B) zawarte C) światłym D) poddani
18. Na przedostatnią sylabę przypada akcent w wyrazie:
 A) oblegane B) zdobycze C) duchownych D) bibliotek
19. W wypowiedzeniu *I na to powołują się dzisiaj Szwedzi, odpierając zarzuty ograbionych krajów*:
 A) występuje imiesłowowy równoważnik zdania B) są dwa imiesłowy
 C) podmiot wyrażony jest zaimkiem D) występują trzy zaimki
20. Tyle samo głosek co liter jest w wyrazie:
 A) czytał B) napastnikowi C) duchem D) kapitulacji
21. W tym samym przypadku co rzeczownik *wojskom* jest użyty w tekście wyraz:
 A) napastnikowi B) duchownych C) wojnę D) Europę
22. Rzeczownikiem jest użyty w tekście wyraz:
 A) grabienia B) wymordowaniu C) zarzuty D) ludności
23. Podkreślony wyraz w zdaniu *Prawa boskie dają napastnikowi przyzwolenie na łupy* znaczy:
 A) nakaz B) zgoda C) prawo do (czegoś) D) warunek
24. Użyty w tekście wyraz *światłym*:
 A) jest przymiotnikiem B) odmienia się przez przypadki
 C) można zastąpić słowem *mądry* D) ma taką samą postać w bierniku co w mianowniku
25. W tekście powyższym:
 A) można znaleźć zdania złożone współrzędnie B) występują zdania współrzędne łączne
 C) brak zdań współrzędnie złożonych D) nie występują zdania złożone współrzędnie łączne
26. Przyimkiem jest wyraz:
 A) w B) że C) a D) za
27. Wyrazem zapożyczonym jest słowo:
 A) intelektualny B) kapitulacji C) bibliotek D) wiedzą
28. Użyty w tekście cudzysłów zaznacza:
 A) tytuł tekstu, o którym autor wspomina B) cytaty
 C) fragmenty, w których autor jest ironiczny D) wyrazy potoczne